

קָמַד, אִי לֹא תֵאָרִיךְ רוּגְזֶךְ עָלֶיךָ, הֵיךְ יָקוּם
בְּעֵלְמָא. אָמַר לָהּ, אֲנָא וְאַתְּ נוֹקִים לִי בְּעֵלְמָא,
דְּהָא לֹא לְמַנְנָא אֶתְקַרִּינָא אַרְךְ אַפְּיָם. (ס"א דְּהָא כֹּל
וּמְנָא דִּישְׁתַּדְלוּן בְּאוּרִייתָא מִתְקַיְמִי בְּעֵלְמָא).

רַבִּי חֵיָא אָמַר, תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פָּה
אוֹקְמוּהָ לִי לְבַר נָשׁ בְּעֵלְמָא, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצֵלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵינוּ. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר מֵהֶכָּא, (קהלת ב) אֵת אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ, עָשׂוּהוּ
וְדָאִי. וְדָא הוּא צֵלָם וְדַמוֹת, צֵלָם: בְּדַכּוּרָא. דְּמוֹת:
בְּנוֹקְבָא וְעַל דָּא שִׁירוּתָא דְּאוּרִייתָא ב', וְאוֹקְמוּהָ.
רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתִיחָא וּסְתִימָא.
אֵלָא, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אֶתִּי (דף ע"ב)
לְאֶתְחַבְּרָא בְּאוּרִייתָא, הֲרִי הוּא פְּתִיחָא לְקַבְּלָא
לִי, וְלֹא שְׂתַתְּפָא בְּהִדְרִיהָ. וּבְשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ, סְתִים
עֵינֵי מְנָה, וַיִּתֵּךְ לְאַרְחָא אַחְרָא, הֲרִי הוּא סְתִימָא,

לשון הקודש

רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִכָּאן, (קהלת ב) אֵת אֲשֶׁר
כָּבַר עָשׂוּהוּ, עָשׂוּהוּ וְדָאִי. וְזֶהוּ צֵלָם
וְדַמוֹת. צֵלָם – בְּזִכְר. דְּמוֹת – בְּנוֹקְבָא.
וְעַל זֶה הִתְחַלַּת הַתּוֹרָה בְּב', וּפְרָשׁוּהָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתוּחָה
וּסְתוּמָה? אֵלָא בְּשַׁעַה שְׂאָדָם בָּא
לְהִתְחַבֵּר עִם הַתּוֹרָה, הֲרִי הוּא פְּתוּחָה
לְקַבֵּל אוֹתוֹ וְלֹא שְׂתַתְּפָא עִמוֹ. וּבְשַׁעַה

עֲתִיד לְחַטָּא וּלְהַרְגִּי לְפָנֶיךָ, אִם לֹא
תֵאָרִיךְ רִגְזֶךְ עָלַי, אֵיךְ יַעֲמֵד בְּעוֹלָם?
אָמַר לָהּ: אֲנִי וְאַתְּ נַעֲמִיד אוֹתוֹ בְּעוֹלָם,
שְׂתִירִי לֹא לְחַגְּמִי נִקְרָאתִי אַרְךְ
אַפְּיָם. (שְׁהִיר כֹּל זְמַן שִׁישְׁתַּדְלוּ בַתּוֹרָה, יִתְקַיְמוּ בְּעוֹלָם).

רַבִּי חֵיָא אָמַר, תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה
שְׂבַעַל פָּה הַעֲמִידוּ אֶת הָאָדָם בְּעוֹלָם. זֶהוּ
שְׂכַתוֹב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצֵלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ.

מִסְטָרָא אַחְרָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, אִם יוֹם תַּעֲזֹבֵנִי
 יוֹמִים אֶעֱזֹבְךָ. וְלֹא יִשְׁכַּח פְּתִיחָא, עַד דִּיתוּב
 לְאַתְחָבַר בָּהּ בְּאוֹרֵייתָא אֲנִפִּין בְּאַנְפִּין, וְלֹא יתְנַשֵּׁי
 מִנָּה. וְעַל דָּא אוֹרֵייתָא פְּתַחַת קָמִי בְּנֵי נְשָׂא
 וְאַכְרֹזָא וְקָרִי לְהוֹן ^(משלי ח) אֵלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְגו' ^(משלי א)
 וְכַתִּיב בְּרֵאשׁ הַזֹּמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים
 בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ב' תֵּרִין גִּנּוּן, וְחַד דְּאַחִיד לֹוֹן.
 מָאִי קָא מִיִּירִי. אֶלָּא חַד לְשִׁמְיָא וְחַד
 לְאַרְעָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא אַחִיד וְקַבִּיל לֹוֹן.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּלַת גְּהוֹרִין ^(צדדים אליו) אֵינֻן
 עַלְאִין קְדִישִׁין, דְּאַחִידוּן בְּחֻדָּא, וְאֵינֻן כְּלָלָא
 דְּאוֹרֵייתָא, וְאַלִּין פְּתַחִין פְּתַחָא לְכָלָא. פְּתַחִין
 פְּתַחָא לְמַהִימְנוּתָא, וְאַלִּין בֵּיתָא דְכָלָא. וְעַל דָּא
 בֵּית אֶקְרוּ, דְּאַלִּין אֵינֻן בֵּיתָא.

לשון הקודש

בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים
 בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ב' שְׁנֵי גִנּוּת, וְאַחַד
 שְׂאוּחָא אוֹתָם. מַה זֶה אוֹמַר? אֶלָּא אַחַד
 לְשָׁמַיִם וְאַחַד לְאַרְצָא, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אוֹחֵז וּמְקַבֵּל אוֹתָם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, שְׁלֹשָׁה אוֹרוֹת ^{(צדדים}
 אֵלָּו) אֵלָּו עֲלוּנִים קְדוּשִׁים שְׂאוּחוּזִים

שְׂאָדָם סוֹתָם עֵינָיו מִמֶּנָּה וְהוֹלֵךְ לְדַרְךְ
 אַחֲרָת, הָרִי הִיא סְתוּמָה מִהַצַּד הָאַחֵר,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר, אִם יוֹם תַּעֲזֹבֵנִי - יוֹמִים
 אֶעֱזֹבְךָ. וְלֹא יִמְצָא פְתַח עַד שִׁישׁוּב
 לְהִתְחַבֵּר עִם הַתּוֹרָה פְּנִים בְּפְנִים, וְלֹא
 יִשְׁכַּח מִמֶּנָּה. וְלִכֵּן הַתּוֹרָה פּוֹתַחַת לְפָנָי
 כְּנֵי אָדָם וּמְכַרְיָהּ וְקוֹרֵאת לָהֶם, ^(משלי ח)
 אֵלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְגו', וְכַתוּב ^(שם א)

וּבְגִין כֶּךָ שִׁירוֹתָא דְאֹרֵייתָא ב'. דְּהָא הִיא
 אֹרֵייתָא (ס"א אביה הוי אסוותא) הַוֵּי וְאַסְוֹתָא
 דְּעֵלְמָא. וּבְגִין כֶּךָ, מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאֹרֵייתָא, כְּאֵלוּ
 אֲשֶׁתַּדֵּל בֵּיהּ בְּשֵׁמָא קַדִּישָׁא. וְהָא אֲתַמַּר,
 דְּאֹרֵייתָא כִּלְא, חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה אִיהִי.
 וּבְגִין דְּאִיהִי שְׁמָא קַדִּישָׁא, פִּתְחָא בְּבֵית, דְּאִיהִי
 כִּלְאָ דְּשֵׁמָא קַדִּישָׁא, בְּתֵלַת קֶשְׁרִי מְהִימְנוֹתָא.

תָּא חַוֵּי, כָּל אֵינֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאֹרֵייתָא, מִתְדַבְּקִין
 בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וּמִתְעַטְרִי בְּעַטְרִי
 דְּאֹרֵייתָא, וְאַתְרַחִימוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ
 הוּא אוֹשִׁיט לֹזֶן יְמִינִיהּ (ס"א וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אַרְשִׁים לֹזֶן) כָּל
 שְׁכֵן אֵינֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאֹרֵייתָא נָמִי בְּלִילִיָּא. וְהָא
 אוֹקְמוּהָ, דְּאֵינֹן מִשְׁתַּתְּפִי בְּשִׁכְנֵתָא (נ"א בְּכַנְסַת

לשון הקודש

פּוֹתַחַת בְּבֵית, שְׁהִיא הַכֶּלֶל שֶׁל הַשֵּׁם
 הַקְּדוּשׁ בְּשִׁלְשֶׁת קֶשְׁרֵי הָאֱמוּנָה.
 בַּא רְאָה, כָּל אֵלוּ שְׁמֵשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה, גְּדַבְּקִים בְּקוּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וּמִתְעַטְרִים בְּעַטְרוֹת הַתּוֹרָה, וְאַהוּבִים
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מוֹשִׁיט לָהֶם אֶת יְמִינוֹ (וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹשֵׁם אוֹתָם). כָּל שְׁכֵן אוֹתָם שְׁמֵשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה גַּם בְּלִילָהּ, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ שְׁהֵם
 מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַשְּׁכִינָה (בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל)

כְּאַחַד, וְהֵם הַכֶּלֶל שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאֵלוּ
 פּוֹתַחִים פִּתַּח לְכָל. פּוֹתַחִים פִּתַּח
 לְאֱמוּנָה, וְאֵלֶּה הַבֵּית שֶׁל הַכֶּלֶל, וְעַל זֶה
 נִקְרְאוּ בֵית, שְׁאֵלֶּה הֵם הַבֵּית.
 מִשׁוּם כֶּךָ הַתְּחַלַּת הַתּוֹרָה ה', שְׁהָרִי
 הַתּוֹרָה (פּוֹרְתִיהָ הֵם הַרְפּוּאָה) הִיא רְפּוּאָת
 הָעוֹלָם. וּמִשׁוּם כֶּךָ, מִי שְׁמֵשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
 כְּאֵלוּ הַשְּׁתַּדְּלִים בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ. וְהָרִי
 נִתְבָּאָר שְׁכָל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם קְדוּשׁ אַחַד
 עֲלִיוֹן, וּמִשׁוּם שְׁהִיא שֵׁם קְדוּשׁ, הִיא

יִשְׂרָאֵל) וְאֶת־חֲבָרוֹ בַּחֲדָא. וְכֹד אֲתִי צַפְרָא, קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְעַטֵּר לְהוּ, בְּחַד חוּטָא דְחֶסֶד,
לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בֵּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

וְכָל אֵינּוֹן כְּכִי צַפְרָא, בְּשַׁעֲתָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל אֵינּוֹן דְּלַעָאן בְּאוּרֵייתָא, אֲתָאן
לְאַתְחֻזָּא קָמִי מַלְפָּא, כְּלָהוּ מְזַמְרֵי בַּחֲדָא, הֲדָא
הוּא דְכְּתִיב בְּרֵן יַחַד כְּכִי בִקֵּר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי
אֱלֹהִים. מָאִי וַיִּרְיעוּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה כד) רוּעָה
הַתְרוּעָעָה הָאָרֶץ. דְּאֵינּוֹן דִּינִין מִתְבָּרִין, וְאֶתְבָּרוּ
כְּלָהוּ מִקָּמִי בִקֵּר, כִּד אֲתַעֵר בִּקֵּר בְּעֲלָמָא, כְּמָה
דְאַתְּ אָמַר, (בראשית כד) וַיִּשְׁכֹּם אֲבָרָהָם בַּבֶּקֶר. וְעַל דָּא
וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

רְבִי אֶלְעָזָר הָזֶה אָזִיל בְּאוּרְחָא, אֲשַׁכְחִיה לְרַבִּי
פְּנַחֵם בֶּן יֶאִיר דְּהָזֶה אֲתִי, גָּעָא חֲמָרִיָּה. אָמַר
רְבִי פְּנַחֵם, וְדָאִי בְּטַקוּלָא (נ"א בְּקֵלָא) דְּתַדְוּוּתָא

לשון הקודש

וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מה זה וַיִּרְיעוּ? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כד) רָעָה הַתְרוּעָעָה הָאָרֶץ.
שְׂאוֹתֶם דֵּינִים מִשְׁתַּבְּרִים, וְכֻלָּם נִשְׁבָּרִים
מִלִּפְנֵי הַבֶּקֶר, כְּשִׁמְתָעוּרֵר בִּקֵּר בְּעוֹלָם,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כב) וַיִּשְׁכֹּם אֲבָרָהָם
בַּבֶּקֶר. וְעַל כֵּן – וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.
רְבִי אֶלְעָזָר הָזֶה הוּלֵךְ בְּדַרְכָּהּ. מְעָא אֶת
רְבִי פְּנַחֵם בֶּן יֶאִיר שְׁהִיָּה בָּא. גָּעָה

וּמִתְחַבְּרִים בְּאֶחָד. וְכִשְׁבָּא הַבֶּקֶר,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעַטֵּר אוֹתָם בְּחוּט
אֶחָד שֶׁל חֶסֶד, לְהוֹדֵעַ בֵּין עֲלִיוֹנִים
וְתַתְּוֹנִים.

וְכָל אוֹתָם כּוֹכְבֵי בִקֵּר, בְּשַׁעֲהַ שְׁכִנְסַת
יִשְׂרָאֵל וְכָל אוֹתָם שְׁעוּסָקִים בַּתּוֹרָה
בְּאִים לְהִרְאוֹת לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ, כְּלָם מְזַמְרִים
בְּאֶחָד. זֶהוּ שְׁפַתּוֹב בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקֵּר

דַּחֲמָרָא, חֲמִינָא (חֲמִית) אֲנִפִּין חֲדָתִין יִשְׁתַּכְּחִין חֲבָא,
 פִּינִין דְּנִפְק מִכְּתַר עֲנַפּוּי דְּטוּרָא, חֲמָא לִיה לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר דִּיהוּה אָתִי, אָמַר וּדְאִי טַקוּלָא (נ"א
 קל"א) דְּחֲדוּוּתָא אֲשֶׁתִּילִים. נָתַת רַבִּי אֶלְעָזָר לְנַפְיָה,
 וְנָשִׁיק לִיה, אָמַר לִיה אִי טוּפְסָא דְאַרְחָא, חַד
 לְגַבְדָּךְ, גִּזִּיל וְנִתְחַבַּר בְּחֲדָא. וְאִי לָאו טוּל אֲרַחָךְ
 וְזִיל. אָמַר לִיה, וּדְאִי לְקַבְּלָךְ אֲזִילָנָא, פִּינִין
 דְּאֲשַׁכְּחָנָא לָךְ, אִיזִיל אֲבִתְרָךְ וְנִתְחַבַּר בְּחֲדָא.

פְּתַח רַבִּי פְּנַחֶם וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ יי' מְצִיּוֹן
 וְרֵאָה בְּטוֹב וְגו'. יְבָרְכֶךָ יי' מְצִיּוֹן, מָאִי
 טַעְמָא מְצִיּוֹן. בְּגִין דְּהָא מִתַּמָּן שָׂרְאן בְּרַכָּאן
 לְאֲשֶׁתִּתַּפָּא (ס"א לְאֲשֶׁתִּתַּפָּא). הָדָא הוּא דְכִתְיֹב כִּי שָׁם
 צִוָּה יי' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְגִין כַּךְ
 יְבָרְכֶךָ יי' מְצִיּוֹן דְּהָא מִתַּמָּן נִפְקִי בְּרַכָּאן לְנִלְאָ.

לשון הקודש

הולך, פִּינִין שְׂמַצְאָתִי אוּתָךְ, אַלְדָּ אַחֲרִיד
 וְנִתְחַבַּר בְּאַחֲדָא.

פְּתַח רַבִּי פְּנַחֶם וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ
 ה' מְצִיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב וְגו'. יְבָרְכֶךָ ה'
 מְצִיּוֹן, מָה הַטַּעַם מְצִיּוֹן? מַשּׁוּם שְׁהָרִי
 מַשְׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְהִשְׁתַּתַּף (לְהִמְצֵא).
 זְהוּ שְׁכִתּוּב, כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּמַשּׁוּם כַּךְ, יְבָרְכֶךָ ה'
 מְצִיּוֹן, שְׁהָרִי מַשְׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְכָל.

חמורו. אָמַר רַבִּי פְּנַחֶם, וּדְאִי בְּמִשְׁקַל
 (בְּקוּל) שְׂמַחַת הַחֲמוּר אֲנִי רֹאָה שְׂפָנִים
 חֲדָשׁוֹת יִמְצְאוּ פִּיה. פִּינִין שְׂיָצֵא מֵאֲחַר
 עֲנַפֵּי הַהָר, רֵאָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁהָרִי
 בָּא. אָמַר, וּדְאִי מִשְׁקַל (קוּל) הַשְּׂמַחָה
 נִשְׁלָם. יֵרַד רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלָיו וְנִשְׁק לּוֹ.
 אָמַר לוֹ, אִם עֹזֶרֶת הִרְרֶךְ הָאֲחַת אֵלֶיךָ,
 גִּלְדָּ וְנִתְחַבַּר בְּאַחֲדָא. וְאִם לָא, קַח אֶת
 דְּרַבְּךָ וְלָךְ. אָמַר לוֹ, וְדִי שְׂכַנְגִּדְךָ אֲנִי

וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, דְּבִנְיָי צִיּוֹן יְרוּשָׁלַם אֶתְּבָרְכָא,
 דְּבִיּוֹן דְּצִיּוֹן אֶתְּמַלִּי בְּרַכָּאן, כְּדִין יְרוּשָׁלַם
 אֶתְּבָרְכָא, וְאַשְׁתַּכְּחוּ בָּהּ רַחֲמִים. וְכֵן יְרוּשָׁלַם
 אֶתְּבָרְכָא, כָּל עַמָּא אֶתְּבָרְכָא.

כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ, דְּלֹא יִתְחַזֵּי קִשְׁתָּ בְּיוֹמֶךָ, כְּמָה
 לְאַבְנֶיךָ. וְעַל דָּא וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי
 חַיֵּיךָ. וְרֵאָה בָּנִים לְבְנֵיךָ, וְדַחֲלֵי חַטָּאָה, חֲסִידִין,
 קְדִישִׁין, כְּדִין שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. מָאִי שְׁלוֹם עַל
 יִשְׂרָאֵל. אֶלְא, כְּמָאן דְּאָמַר שְׁלָמָא עַל רִישִׁיָּה
 דְּמַלְכָּא, דְּלֹא יַחְסֵר כְּלָא. כְּדִין שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל,
 בְּזִמְנָא דְּצַדִּיקֵיָּא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּעַלְמָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי יז) עֲטַרֶת זִקְנִים בְּנֵי
 בָּנִים וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבֹתָם. בָּנִים הָא
 אֻקְיָמְנָא. בְּנֵי בָנִים, אֵלִין שְׂאָר כְּתָרֵי מַלְכָּא, כְּמָה

לשון הקודש

יִרְאֵי חַטָּא, חֲסִידִים, קְדוּשִׁים. אִזּוּ – שְׁלוֹם
 עַל יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל?
 אֶלְא כְּמֵי שְׂאוּמֵר: שְׁלוֹם עַל רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ,
 שְׁלֵא יַחְסֵר כְּלָא. כְּדִין שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל,
 בְּזִמְנָא דְּצַדִּיקֵיָּא יִמְצְאוּ בְּעוֹלָם.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי יז) עֲטַרֶת
 זִקְנִים בְּנֵי בָנִים וְתַפְאֶרֶת בָּנִים
 אֲבֹתָם. בָּנִים – הָרֵי בְּאַרְגְּוֵי בְּנֵי בָנִים

וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, שְׁבַגְלָל צִיּוֹן
 יְרוּשָׁלַם מִתְּבָרְכָת. שְׁבִיּוֹן שְׁעִיּוֹן הַתְּמַלָּא
 בְּבִרְכּוֹת, אִזּוּ יְרוּשָׁלַם מִתְּבָרְכָת,
 וְנִמְצְאוּ בָּהּ רַחֲמִים. וְכַשְׂיְרוּשָׁלַם
 מִתְּבָרְכָת, כָּל הָעָם מִתְּבָרְךָ.

כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ, שְׁלֵא תִרְאָה קִשְׁתָּ בְּיָמֶיךָ
 כְּמֵו לְאַבְנֶיךָ. וְעַל זֶה – וְרֵאָה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ. וְרֵאָה בָּנִים לְבְנֵיךָ,

דַּאת אָמַר (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יְיָ. וְכָתִיב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים, בְּמַה דַּאת אָמַר וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבֹתָם, לֹא מִתְעַטְרוּ בְּנֵין אֵלָא בְּאַבְהֹן. מִכָּאן אֲוֹלִימְנָא, דְּבְנֵין לֹא מִתְעַטְרוּ, וְלֹא מִשְׁתַּקְיִין מִשְׁקִיין דְּנַחְלָא, אֵלָא בְּזִמְנָא דְאַבְהֹן מִתְעַטְרוּן וּמִתְבְּרַכְאוּ. הָדָא הוּא דְכָתִיב (דף ל"ו ע"ב) וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבֹתָם.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, מָטָא עֵדָן צְלוּתָא, נַחְתוּ וְצִלוּ. עַד דְּהוּוּ מְצִילִי, קַבְּטַר חַד חוּיָא בְּרַגְלֵי דְחַמְרָא, דְּרַבִּי פְנַחֵס. קַבְּטָא (ס"א קַבְּטָא) וְנִגְעָא תְּרֵי זְמִינֵי. בְּתַר דְּסִימּוֹ צְלוּתָא, אָמַר רַבִּי פְנַחֵס, וְדַאי צַעְרָא הוּא לְבַעֲרָא דִילִי, דְּהָא יוֹמָא דָּא אֶקְדִּימְנָא, וְהוּינָא מְרַחֵשׁ בְּאֲזְרֵייתָא, וְאַעְבֵּר לִי בְּאַתְרֵי דְלְכְלוּכָא שְׂרִיָא, וְהַשְׁתָּא מְצַעְרֵי לָהּ. קָמוּ וְחָמוּ חַד חוּיָא קַטִּיר אֲרַגְלֵיהָ, אָמַר רַבִּי פְנַחֵס, חוּיָא חוּיָא, זִיל

לשון הקודש

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעַ זְמַן תַּפְלָה. יָרְדוּ וְהִתְפַּלְלוּ. בְּעוֹד שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְלִים, נִכְרַד נַחֵשׁ אֶחָד בְּרַגְלֵי חֲמוּרוֹ שֶׁל רַבִּי פְנַחֵס. בְּעַט (בְּחַל) וְנִגְעָה פְּעַמִּים. אַחֵר שֶׁסִּימּוֹ אֶת הַתַּפְלָה, אָמַר רַבִּי פְנַחֵס: וְדַאי צַעַר הוּא לְבַחֲמָה שְׁלִי, שֶׁהָרִי הַיּוֹם הַזֶּה הַקְּדַמְתִּי, וְהֵייתִי מְרַחֵשׁ בַּתּוֹרָה, וְהַעֲבִיר אוֹתִי בְּמָקוֹם שֶׁשׁוֹרָה לְכֻלּוֹךְ, וְעַכְשָׁו מְצַעְרִים אוֹתוֹ. קָמוּ וְרֵאוּ נַחֵשׁ

— אֵלוֹ שֶׁאֵר בְּתַרֵי הַמְלֻךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (ישעיה ד) וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי הוּ. וְכָתוּב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבֹתָם. אֵין מִתְעַטְרוּם הַבְּנִים אֵלָא בְּאַבּוֹת. מִכָּאן לְמַדְנוּ שֶׁבְנִים לֹא מִתְעַטְרוּם וְלֹא מִשְׁקִים מִהַשְׁקִית הַנַּחַל, אֵלָא בְּזְמַן שֶׁהָאֲבוֹת מִתְעַטְרוּם וּמְבָרְכִים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבֹתָם.

וְאַסְתֵּר (ס"א וְאַסְתֵּר) קוֹטְרֵךְ, בְּקִטְפוֹרָא דְחוּרָא. אֲדִהְכִי
אֶתְנַשֵּׁר חוּרָא, וְנִפְל קַפְסִירִי קַפְסִירִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה כָּל בֶּן מְדַקְדֵּק קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּצַדִּיקֵיָא. אָמַר לִיה, וְדַאי
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ בְּצַדִּיקֵיָא, וְנָטִיר
לוֹן, וּבָעָא לְאוּסָפָא לוֹן קִדְשָׁה עַל קְדוּשַׁתִּיהוּ
וְהַשְׁתָּא הֵא חֲמָרָא, עַל דְּלֵא נָטִיר קְדוּשַׁתָּא דִּילִי
אַצְטָעֵר. וְדַא חוּרָא שְׁלִיחָא חוּרָא, וּכְפָה שְׁלוּחִין
אִית לִיה לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכָלְהוּ עֶבֶד
שְׁלִיחוּתֵיה, וְאַפִּילוּ בְּחִיּוֹת בָּרָא. הָדַא הוּא דְכְתִיב,
(ויקרא כו) וְהַשְׁלַחְתִּי בְכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁבְלָה
אֶתְכֶם. וְאַפִּילוּ בִּיד גּוֹי, הָדַא הוּא דְכְתִיב, (דברים
כח) יֵשָׁא יְיָ עֲלֶיךָ גּוֹי מֵרַחֵק מִקְצֵה הָאָרֶץ.

לשון הקודש

הַזֶּה, שְׁלֵא שָׁמַר אֶת הַקְּדוּשָׁה שְׁלִי, הוּא
הַצְטָעֵר. וְהַנְּחָשׁ הַזֶּה הִנֵּה שְׁלִיחָה, וּכְפָה
שְׁלִיחִים יֵשׁ לְקָדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְכָלְם
הוּא עוֹשֶׂה אֶת שְׁלִיחוּתוֹ, וְאַפִּילוּ בְּחִיּוֹת
הַשָּׂדֶה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ויקרא כו) וְהַשְׁלַחְתִּי
בְכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁבְלָה אֶתְכֶם.
וְאַפִּילוּ בִּיד גּוֹי, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים כח) יֵשָׁא
ה' עֲלֶיךָ גּוֹי מֵרַחֵק מִקְצֵה הָאָרֶץ.

אַחַד קָשׁוּר עַל רַגְלָיו. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס:
נְחָשׁ נְחָשׁ, לָךְ וְסוּבָב (צַדִּיק) אֶת קִשְׁרֵךְ
בְּמִדְרוֹן הַחוּר. בִּינְתִים נָשֵׁר הַנְּחָשׁ וְנִפְל
חֲתִיבוֹת חֲתִיבוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה כָּל בֶּן מְדַקְדֵּק
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּצַדִּיקִים? אָמַר לוֹ,
וְדַאי שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם
הַצְדִּיקִים וְשׁוֹמֵר אוֹתָם, וְרוּעָה לְהוֹסִיף
לְהֵם קִדְשָׁה עַל קִדְשָׁתָם, וְעִבְשׁוּ הַחֲמוּר

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבִידָא דִּישְׂרָאֵל עֶבֶד
 שְׁלִיחוּתָא. אָמַר לִיה, אֵין. כְּגוֹן רְשַׁע
 בִּידָא דְצַדִּיק. אֲבָל רְשַׁע בִּידָא דִּישְׂרָאֵל רְשַׁע
 אַחְרָא, לָא עֶבֶד בִּיה שְׁלִיחוּתָא, אֶלָּא בְּזַמְנָא
 דְּאִיהוּ לָא מְכֻוֹן בִּיה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות
 כ) וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהֶאֱלֹהִים אָנָּה לִידּוֹ. וַאֲשֶׁר לֹא
 צָדָה דִּיִּיקָא, דְּלֹא לְקַטְלָא לִיה. דָּא, וְהֶאֱלֹהִים אָנָּה
 לִידּוֹ, כְּגוֹן לְאַעֲנֵשָׂא לְתַרְוּוּיָהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיכִי עֶבֶד קֹדֶשָׁא בְּרִיד
 הוּא שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְהַנִּי, וּבִידָא דְגוּי.
 אָמַר לִיה וַאֲבוּד לָא קֹאמַר לָךְ. אָמַר לִיה עַד
 לָא שְׂאִילָנָא.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקַט וּמִי יִרְשַׁע וְגו' .
 וְהוּא יִשְׁקַט, כְּגוֹן דְּקוּדֶשָׁא בְּרִיד הוּא
 יְהִיב שְׁקִיטוֹ וְשְׁלוּחַ לְפָר נֶשׁ, מָאן הוּא רִשְׁאִי

לשון הקודש

אָנָּה לִידּוֹ, כְּדִי לְהַעֲנִישׁ אֶת שְׁנֵיהֶם.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵיךְ עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שְׁלִיחוּת בִּידֵי אֱלֹהִים וּבִידֵי גוּי?
 אָמַר לוֹ, וַאֲבִיד לֹא אָמַר לָךְ? אָמַר לוֹ,
 מָרָם שְׂאֵלְתִי.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקַט וּמִי יִרְשַׁע
 וְגו' . וְהוּא יִשְׁקַט - בְּזַמֵּן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבִידֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה
 שְׁלִיחוּת? אָמַר לוֹ, כֵּן, כְּמוֹ רְשַׁע בִּידֵי
 צַדִּיק. אֲבָל רְשַׁע בִּידֵי יִשְׂרָאֵל רְשַׁע אַחֲרָא,
 לֹא עוֹשֶׂה כּוֹ שְׁלִיחוּת, אֶלָּא בְּזַמֵּן שְׂאִינוּ
 מְכֻוֹן כּוֹ. וְהוּ שְׂכֻתוֹב (שמות כ) וַאֲשֶׁר לֹא
 צָדָה וְהֶאֱלֹהִים אָנָּה לִידּוֹ. וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה
 דְּוָקָא, שְׁלֹא לְהַרְגֵּ אֹתוֹ. זֶה וְהֶאֱלֹהִים

לְאַבְאָשָׁא לִיָּהּ, וְלַמַּעֲבָד לִיָּהּ קַטִּיגוֹרִיא. וַיִּסְתַּר
פָּנִים וּמִי יִשׁוּרְנֵוּ. וּבְזִמְנָא דְאִיְהוּ אֶסְתִּיר עֵינֵיהּ
מִלְּאִשְׁגַּחָא עָלֵיהּ, מָאן הוּא דִישְׁגַּח עָלֵיהּ, לְנִטְרָא
לִיָּהּ, וְלַמַּעֲבָד לִיָּהּ נְטִירוֹ. וְאוֹרְחוֹי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּדָא, עַל גּוֹי, וְעַל אָדָם יַחַד. בֵּין לְעֵלְמָא כֹּלָא,
בֵּין לְעַמָּא חַד, בֵּין לְחַד בְּלַחוּדוֹי.

תָּא חַזִּי, בְּזִמְנָא דְבְּנֵי נִשְׂא מִתְּפִשְׁרֵן עוֹבְדִין
לְתַתָּא, אֲתַעַר לְגַבִּיָּהּ לְעֵילָא יְמִינָא
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּדִין מִתְעַרִין כַּמָּה רְחִימִין,
כַּמָּה נְטוּרֵי עֵלְמָא, כַּמָּה נְטוּרֵי דְבַר נֶשׁ, מִיְמִינָא
וּמִשְׂמָאלָא. וּכְדִין אֲתַכְפִּיא שְׂמָאלָא, וְלֹא יִכְלָא
לְשִׁלְטָאָה. וּבְזִמְנָא דְבְּנֵי אֲנָשָׁא לָא מִתְּפִשְׁרֵן
עוֹבְדִין לְתַתָּא, שְׂמָאלָא אֲתַעַר, וְכָל אֵינּוֹן דְאָתוּ
מִסְטְרָא דְשְׂמָאלָא, כְּלָתוּ אֲתַעַרוּ, וְכָלָתוּ אֲתַעְבִּידוּ

לשון הקודש

מעשיהם למטה, מתעורר עליהם
למעלה ימינו של הקדוש ברוך הוא. אז
מתעוררים כמה אוקבים, כמה שומרי
העולם, כמה שומרי האדם, מימין
ומשמאל. ואז נכנע השמאל ולא יכול
לשלט. ובזמן שבני אדם אין פשרים
מעשיהם למטה, מתעורר השמאל, וכל
אלו שבאו מצד השמאל, כלם
מתעוררים וכלם נעשים שלוחים להרע

הוא נותן שקט ושלום לאדם, מי הוא
שרשאי להזיק לו ולעשות לו קטגוריה?
ויסתר פנים ומי ישורנו – ובזמן שהוא
מסתיר את עינו מלהשגיח עליו, מי הוא
שישגיח עליו לשמר אותו ולעשות לו
שמירה? ודרכי הקדוש ברוך הוא בזה
על גוי ועל אדם יחד. בין לכל העולם,
בין לעם אחר, בין לאחד לבדו.
בא ראה, בזמן שבני אדם פשרים

שְׁלוּחִין לְאַבְאָשָׁא לְגַבְיֵיהוּ דְבְנֵי נָשָׂא. דְּהָא אֵינוֹן
 דְּעֵבְרוּ עַל פְּתַגְמֵי אוּרֵיתָא, כְּלָהוּ רְשִׁימִין
 בְּאַנְפֵייהוּ, וְאַשְׁתְּמוּדְעֵן לְגַבֵי אֵינוֹן דְּמַתְעֵרֵי
 מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא.

וּבְגִין כֶּךָ, חִיּוּתָא וְעוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְכָל אֵינוֹן
 דְּאָתוּ מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, כְּלָהוּ אֶקְרוּן (נ"א
 אֵינוֹן) שְׁלוּחִין, לְגַבֵי אֵינוֹן רְשִׁימִין דְּמַתְעֵרֵי לְהוּ.
 וַיִּשְׂרְאֵל, אֵף עַל גַּב דְּלֹא מְכַשְׁרֵן עוּבְדִין, כְּלָהוּ מִן
 סְטָרָא דִימֵנָא קָא אַתְיִין. וּבְגִין דְּאַתְכַּפֵּיָא יְמִינָא
 בְּעוּבְדֵייהוּ, שְׁלֵטָא עָלֵיהוּ שִׁמְאָלָא, וְכָל אֵינוֹן
 דְּאָתוּ מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וְעַל דָּא, שְׁלִיחוּתָא בִידָא
 דְּחִיּוּתָא וְגוֹי, וְכָל הַדְּמֵי לוֹן, דְּאֵינוֹן מִסְטָרָא
 דְשִׁמְאָלָא, וְלֹא בִידָא דִישְׂרָאֵל, דְּאֵף עַל גַּב
 דְּחִיּוּבָא אִיהוּ, מִסְטָרָא דִימֵנָא קָא אַתִּי.

לשון הקודש

שאין מעשיהם בשרים, כלם באים מצד
 הימין. ומשום שהימין נקבע ממעשיהם
 שולט עליהם השמאל, וכל אותם
 שבאים מצד השמאל. ולכן השליחות
 בידי החיות והגוי וכל שדומה להם,
 שהם מצד השמאל, ולא ביד של
 ישראל. שאף על גב שהוא רשע, הוא
 בא מצד הימין.

לבני האדם. שהרי אותם שעברו על
 דברי התורה, כלם רשומים בכניהם,
 ונודעים לאותם שמעוררים מצד
 השמאל.

ומשום כך החיות ועובדי עבודה זרה,
 וכל אותם שבאים מצד השמאל, כלם
 נקראים (סג) שלוחים לאותם הרשומים
 שמתעוררים אותם. וישראל, אף על גב

וַיִּשְׁרָאֵל חַיִּיבָא, דְּנַפְל בְּיַד דִּישְׁרָאֵל חַיִּיבָא
 אַחְרָא, בְּזִמְנָא דְלֹא אֲתַפְּנֹן בֵּיתָא, בְּגִין
 דִּיתַעֲנִישׁוּ תַרְוֵייהוּ, וַיִּקְבְּלוּ עֲוֹנָשָׁא לְדַפְּאָה לֹון.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מְנַלְן. אָמַר לִיה אֵינוֹן בְּיַמִּינָא.
 וְלֹא אֲתַדְבְּקוּ בְּשִׁמְאַלָּא, וְלֹא אֲתַעֲרְבוּ בַּתְּרָה
 לְעַלְמִין, וְעַל דָּא, לְזִמְנָא אַחְרָא אֲתַעֲבְרוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מְנָא לָן. אָמַר לִיה, תָּא חַיִּי
 מִן (שׁוֹפְטִים כ) פְּלִגְשׁ בְּנִבְעָה, דְּאָף עַל גַּב
 דְּחַיִּיבֵי נִנְהוּ, לָא בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא דִּיתַעֲרוֹן
 גַּבִּייהוּ חַיִּיבֵי יִשְׂרָאֵל אַחְרַנִּין. וְעַל דָּא מִיתוּ (מִיִּשְׂרָאֵל)
 כָּל אֵינוֹן זְמַנִּין דְּמִיתוּ. עַד דְּבַלְהוּ חַיִּיבִין דְּאֲתַעֲרוּ
 לְגַבִּייהוּ, מִיתוּ וְאֲתַאֲבִידוּ, וְאֲשַׁתְּאָרוּ אֵינוֹן (דף ל"ו ע"ב)
 זַכָּאִין יִתִּיר, דִּיעֲבָדוֹן מְלָה בְּאַרְחָ קְשׁוּט. וְאָף
 עַל גַּב דְּזַכָּאִין אֵינוֹן, לָא אֲתִייהִיב מְלָה, אֶלָּא
 לְאֵינוֹן דְּאֲתִייהִיב. כַּד שְׁקִילָן עַלְמִין פַּחְדָּא, עַלְמָא

לשון הקודש

ראה מפילגש בנבעה, שאף על גב שדיו
 רשעים, לא רצה הקדוש ברוך הוא
 שיתעוררו אליהם רשעי ישראל אחרים,
 ולכן מתו (מישראל) כל אותם פעמים שמתו.
 עד שכל הרשעים שהתעוררו עליהם
 מתו ונאבדו, ונשארו אותם צדיקים יותר
 שנעשו את הדבר בדרך אמתית. ואף על
 גב שהם צדיקים, לא נתן הדבר, אלא

וישראל רשע שנפל ביד ישראל רשע
 אחר, בזמן שלא התפונ בו - כדי
 ששניהם יענשו ויקבלו ענש למהר
 אותם. אמר רבי אלעזר, מנין לנו? אמר
 לו, הם בימין, ולא נדבקו בשמאל, ולא
 התערבו עמו לעולמים, ולכן לזמן אחר
 הם יעברו.
 אמר רבי אלעזר, מנין לנו? אמר לו, בא

תִּתְּאָה כְּגוֹנָא דְעֵלְמָא עֵלְאָה, וְהָיָא זְמָנָא, לָא
אֲשֶׁתְּכֹחוּ עֲלֵמִין שְׁקִילֵן בְּחֵדָא.

וְעַל דָּא, חֲתִיבִין דִּישְׂרָאֵל לְגַבִּייהוּ דְחֲתִיבִין אַחֲרֵינִין,
לָא אֵינֹן שְׁלוּחֵי מַלְכָּא, דְהָא לָא אֲתִיִן
מִסְטָרָא דְשַׁמְאֵלָא. מִתָּל לְבֵנֵי נָשָׂא דְחָבוּ לְמַלְכָּא,
אֲתַעַר סְנִטִירָא לְגַבִּייהוּ, לְתַפְשָׂא לֹון, וְלֹאֲעֵנְשָׂא
לֹון, לְאֵינֹן דְחָבוּ לְמַלְכָּא. קָם חֲכִים חַד מְנִייהוּ,
וְאֲתַעַרְב בְּחֵדֵי בְנֵי סְנִטִירָא, זְקַף סְנִטִירָא עֵינֵי
וְחָמָא לִיה. אָמַר לִיה מָאן יְהַבְדֵּךְ לְגַבְנִי, וְלֹאֵן אֲנִתְּ
מֵאֵינֹן דְחָבוּ לְמַלְכָּא, הָא אֲנִתְּ אֲתַעֲנֵשׁ בְּקַדְמוּתָא,
שְׁקִילוּ לִיה וְקַטְלוּהוּ.

בְּךָ יִשְׂרָאֵל מִסְטָרָא דִימִינָא קָא אֲתִיִן, וְלָא
אֲתִדְבְּקוּ בְּשַׁמְאֵלָא, וְלָא אֲתַעַרְבוּ בְּחֵדָה
לְעֵלְמִין. וְכַד אֵינֹן גְּרַמִּין בְּחוּבֵייהוּ, דְאֲתַכְּפִיָּא

לשון הקודש

שְׁחָטָאוּ לְמַלְכָּה. קָם חֲכָם אֶחָד מֵהֶם
וְהִתְעַרְב עִם בְּנֵי הַשּׁוֹטֵר. הָרִים הַשּׁוֹטֵר
אֵת עֵינָיו וְרָאָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, מִי גָתַן
אוֹתְךָ בִּינֵינוּ? וְהָרִי אֵינְךָ מֵאוֹתָם שְׁחָטָאוּ
לְמַלְכָּה. הָרִי אֲתָה תַעֲנֵשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה! לְקַחוּ
אוֹתוֹ וְהָרְגוּ אוֹתוֹ.

בְּךָ יִשְׂרָאֵל פְּאִים מִצַּד הַיְמִינִי, וְלֹא גִדְבְּקוּ
בְּשַׁמְאֵל, וְלֹא הִתְעַרְבוּ עִמּוֹ לְעוֹלָמִים.
וּכְשֶׁהֵם גְּרַמִּים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם שְׁנַכְנְעוּ

לְאוֹתָם שְׁנֵתָן. בְּשִׁשְׁקוּלִים הָעוֹלָמוֹת
בְּאֶחָד, הָעוֹלָם הִתְחַתָּן כְּמוֹ הָעוֹלָם
הָעֲלִיִן, וְאוֹתוֹ הַזְמַן לֹא נִמְצָאוּ הָעוֹלָמוֹת
שְׁקוּלִים בְּאֶחָד.

וְעַל כֵּן, רְשָׁעִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי רְשָׁעִים
אַחֲרֵים אֵינֶם שְׁלוּחֵי הַמַּלְכָּה, שֶׁהָרִי אֵינֶם
בְּאִים מִצַּד הַשַּׁמְאֵל. מְשָׁל לְבֵנֵי אָדָם
שְׁחָטָאוּ לְמַלְכָּה. הִתְעוֹרַר הַשּׁוֹטֵר אֲלֵיהֶם
לְתַפְשׂ אוֹתָם וְלִהְעֵנֵשׁ אוֹתָם, לְאוֹתָם

יְמִינָא, וְאַתְעַר שְׂמָאֲלָא וְכָל אֵינּוֹן דְּאַתּוּ מְסֻרִיָּה,
 אִי חַד מִיִּשְׂרָאֵל קָם לְאַתְעָרְבָא בְּחַדֵּיִיהוּ,
 אֲשֶׁתְּמוֹדְעֵן בֵּיהּ, אֲמַרִי לִיהּ לָאו אַנְתָּ מֵאֵינּוֹן דְּקָא
 אַתְיִין מְסֻרָא דִּימִינָא, דְּאַתְכַּפֵּיא מְחוּבֵיִיהוּ, וְלָאו
 אַנְתָּ מֵאֵינּוֹן דְּחָבוּ לְמַלְפָּא מָאן יְהַבְדֵּי לְגַבְנָן.
 אֲשֶׁתְּכַח דְּאִיהוּ אַתְעַנְשׁ בְּקַדְמוּתָא. וְשְׁלַמְה מַלְפָּא
 עֲוֹנָה לְקַבְּלֵיִיהוּ, וְאֲמַר ^(קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם
 בְּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדָאִי, בְּגִין דְּלָאו שְׁלִיחָא
 דְּמַלְפָּא אִיהוּ, וְלָא אַתִּי מִתְהוּא סְטָרָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָאִי הָכִי הוּא, דְּהָא תַּנְיִנָן,
 דְּאִית יְמִינָא וְאִית שְׂמָאֲלָא, רַחֲמֵי וְדִינָא,
 יִשְׂרָאֵל ^(לִימִינָא), וְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה לְשְׂמָאֲלָא.
 יִשְׂרָאֵל אָף עַל גַּב דְּחַיִּיבֵי נִינְחוּ, וְאַתְכַּפֵּינָן, אֵינּוֹן
 בִּימִינָא, וְלָא אַתְדַּבְּקוֹן בְּשְׂמָאֲלָא, וְלָא אַתְעָרְבוּן
 בְּחַדָּה לְעַלְמִין. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, ^(תהלים ס) הוֹשִׁיעָה

לשון הקודש

עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ.
 לְרַע לוֹ וְדָאִי, מְכִינּוֹן שְׂאִינוּ שְׁלִיחַ הַמַּלְאָךְ,
 וְלָא בָּא מֵאוּתוֹ הַצַּד.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי כֶּךָ הוּא, שְׁחַרְי
 שְׁנִינּוּ שְׁיֵשׁ יְמִין וְיֵשׁ שְׂמָאֵל, רַחֲמִים וְדִין.
 יִשְׂרָאֵל ^(לִימִין), וְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה
 לְשְׂמָאֵל. יִשְׂרָאֵל, אָף עַל גַּב שְׁהֵם רְשָׁעִים
 וְנִכְנָעִים, הֵם בְּיָמִין וְלָא נִדְּבָקִים לְשְׂמָאֵל,

הַיָּמִין, וְהַשְּׂמָאֵל מְתַעוֹרֵר וְכָל אוֹתָם
 שְׂבָאִים מַצְדוּ – אִם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹמֵד
 לְהַתְעָרֵב עִמָּם, הֵם מְכִירִים אוֹתוֹ
 וְאוֹמְרִים לוֹ: אֵינְךָ מֵאוֹתָם שְׂבָאִים מַצְד
 הַיָּמִין, שְׁנִכְנַע מְהַעֲוֹנוֹת שְׁלָחֶם, וְאֵינְךָ
 מֵאוֹתָם שְׂחָמָאוּ לְמַלְאָךְ, מִי גִתַּן אוֹתְךָ
 אֲעֲלֵנוּ? נִמְצָא שֶׁהוּא נִעְנָשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה.
 וְשְׁלַמְה הַמַּלְאָךְ עֲוֹנָה כְּנֻגָּם וְאוֹמַר, ^(קהלת ח)

יְמִינְךָ וְעַנְנִי. דְּכִד אֶסְתַּלֵּק יְמִינָא יִשְׂרָאֵל
 דְּאֵתְדַבְּקוֹן בְּתַדִּיחָה, יִסְתַּלְקוֹן וְיִתְעַטְרוֹן בֵּיהּ. כְּדִין
 אֵתְכַפֵּיא שְׁמָאֵלָא, וְכָל אֵינוֹן דְּאָתוּ מִסְטֵרִיחָה, הָדָא
 הוּא דְכְתִיב, (שמות טו) יְמִינְךָ יי' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא
 וְגו'. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, מָאִי יוֹם הַשְּׁמִינִי.
 אֶלָּא כְּתִיב וּמִפְתַּח אֶהְל מוֹעֵד וְגו', כִּי שִׁבְעַת יָמִים
 יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם. כִּי שִׁבְעַת, בְּשִׁבְעַת יָמִים מִיבְעִי
 לִיחָה, אִז שִׁבְעָה יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם, מָאִי כִי
 שִׁבְעַת יָמִים יִמְלֵא.

אֶלָּא, זַכָּאִין אֵינוֹן כְּהִנֵּי, דְּמִתְעַטְרִי בְּעַטְרוֹי
 דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמְשִׁיחִין בְּמִשַׁח רַבּוֹת
 קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּאֵתְעַר מִשְׁחָא (אֲחֵרָא) עֲלָאָה, דְּמִשְׁקִי
 לְכָל שִׁבְעָה, וְאֵתְמַשְׁחִין מִהֵהוּא רַבּוֹת קַדִּישָׁא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

זֶה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי? אֶלָּא כְּתוּב, וּמִפְתַּח
 אֶהְל מוֹעֵד וְגו', כִּי שִׁבְעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת
 יְדְכֶם. כִּי שִׁבְעַת? בְּשִׁבְעַת יָמִים הִיָּה
 צְרִיךְ לִהְיוֹת, אִז שִׁבְעָה יָמִים יִמְלֵא אֶת
 יְדְכֶם. מַה זֶה כִּי שִׁבְעַת יָמִים יִמְלֵא?

אֶלָּא אֲשֶׁרֵי הַכֹּהֲנִים שִׁמְתַּעְטְרִים
 בְּעַטְרַת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וּמְשׁוּחִים בְּשִׁמֹן
 מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, מִשׁוֹם שִׁמְתַּעְרַר הַשִּׁמֹן

וְלֹא מִתְעַרְבִים עִמּוֹ לְעוֹלָמִים. וּמִשׁוֹם כִּד
 כְּתוּב, (תהלים ט) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנִי
 שְׂכַאֲשֶׁר מִתְעַלָּה הַיָּמִין, יִשְׂרָאֵל
 שְׂנֹדִבְקִים עִמּוֹ יִתְעַלּוּ וְיִתְעַטְרוּ בּוֹ. אִז
 נִכְנַע הַשְּׁמָאֵל, וְכָל אוֹתָם שְׂבָאִים מִצְדוֹ.
 זֶהוּ שְׂכַתוּב (שמות טו) יְמִינְךָ הו' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.
 פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, וַיְהִי בַיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי קָרָא וְגו'. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, מַה

וְאֶת־דִּלְקוֹ מִיְּנִיה כָּל אֵינֹן שְׁבַעָה בּוֹצִינִין, וְהָאִי
מִשַּׁח רַבּוֹת הוּא כְּלָלָא דְכָל שְׁבַעָה, וּכְלָהוּ בֵּיה
אֶת־כְּלִילוֹ.

וְתַנִּינָן שִׁיתָא אֵינֹן, וּכְלָהוּ אֶת־כְּלִילָן בְּהָאִי, וְדָא
הוּא כְּלָלָא דְכְּלָהוּ, וּבְגִין כַּד שְׁבַעָת יָמִים
יִמְלָא, דְּהָא בְּהָאִי תַלְיִין. וְעַל דָּא, אֶקְרִי כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, בֵּת שְׁבַע. מָאִי אִיהִי בֵּת שְׁבַע. דְּאִיהִי
כְּלִילָא מִשִּׁיתָא אַחֲרֵינִין.

כִּיּוֹן דְּהָאִי שְׁבַעָה, אֲשָׁלִים לָהּ לְכַהֲנֵי, וְאַעְטֵר
לוֹן, וּמִשַּׁח לוֹן בְּכָלָא, כַּד מָטוּ לְכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי תְּמִינָאָה, אֶת־פְּקֹד אַחֲרֹן לְקַרְבָּא
עֲגָל, בְּגִין דְּאִיהִי בְּרִיה דְּפָרָה, לְכַפְרָא עַל הָהוּא
חֹזְבָא דְּעֲגָל אַחֲרָא דְּעַבַד אַחֲרֹן, וְחַב לְגַבֵּי פָרָה,
דְּאִיהִי תְּמִינָאָה, שְׁלִימוֹ דְּמִמוֹנִיה (ס"א דְּאַמּוֹנִי) יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

בֵּת שְׁבַע. מַה הִיא בֵּת שְׁבַע? שְׁהִיא
כְּלוּלָה מִשְׁשָׁה אַחֲרִים.

כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁבַעָה הִנּוּ מִשְׁלִים אֶת הַכַּהֲנִים
וּמַעְטֵר אוֹתָם וּמוֹשַׁח אוֹתָם בְּכָל,
בְּשִׁמְנֵיכֶם לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא
הַשְּׁמִינִית, הַצִּטּוֹה אַחֲרֹן לְהַקְרִיב עֲגָל,
מִשׁוּם שֶׁהוּא בְּנֵה שֶׁל הַפָּרָה, לְכַפֵּר עַל
אוֹתוֹ חֲטָא הָעֲגָל הָאֲחֵר שֶׁעָשָׂה אַחֲרָן,
וְחֲטָא אֶל הַפָּרָה, שְׁהִיא שְׁמִינִית,

(הַאֲחֵר) הַעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשְׁקָה אֶת כָּל הַשְּׁבַעָה,
וְנִמְשָׁחִים מֵאוֹתוֹ מִשַּׁחַת כֶּדֶשׁ, וְנִדְלָקִים
מִמֶּנּוּ כָּל אוֹתָם שְׁבַעָה מְנוֹרוֹת, וְשִׁמֹן
הַמִּשְׁחָה הִנּוּ הוּא הַכָּלֵל שֶׁל כָּל הַשְּׁבַעָה,
וּכְלָם נִכְלָלוּ בוֹ.

וְשִׁנִּינוּ שְׁחָם שְׁשָׁה, וּכְלָם כְּלוּלִים
בְּזוֹה, וְזוֹה הַכָּלֵל שֶׁל כְּלָם, וּמִשׁוּם כַּד
שְׁבַעָת יָמִים יִמְלָא, שְׁחָרֵי בְּזוֹה הֵם
תְּלוּוִים. וְעַל כֵּן נִקְרְאוֹת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל